

Милија Бугарчић

Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања

УДК 796.83.071.2:316.6(043.2)

СОЦИЈАЛНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КИК-БОКСЕРА

Резиме

Овим трансверзалним истраживањем учињен је покушај да се анализом социјалних карактеристика кик-боксера утврди утицај истих на њихов постигнути ниво спортског достигнућа. Истраживање је реализовано на узорку од 767 испитаника подељених на четири субузорка по критеријуму достигнутог такмичарског нивоа, и то: 35 испитаника међународног нивоа, 32 савезног, 100 државног А класе и 600 државног Б класе. У фази пројектовања истраживања коришћен је библиографски метод, у фази операционализације – емпиријски, а у фази елаборирања истраживања – научна анализа и синтеза. За прикупљање релевантних информација у истраживању је коришћен упитник за процену социолошких карактеристика кик-боксера, састављен за потребе овог истраживања на основу прелиминарне студије са кик-боксерима. Применом дискриминативних анализа утврђено је да: Код резултата појединих социолошких варијабли утврђена је статистички значајна разлика између кик-боксера различитог такмичарског нивоа (старост $F = 61$; $p = 0,0001$, такмичарски стаж $F = 76,8$; $p = 0,0001$, активно бављење неким другим спортом $F = 41$; $p = 0,0001$, месту рођења $X^2 = 36.098$; $p = 0.00003809$, брачно стање $X^2 = 59.576$; $p = 0.00001$, спортска традиција у породици $X^2 = 25.074$; $p = 0.0028904$, кик-бокс традиција у породици $X^2 = 32.066$; $p = 0.00001585$ образовање оца $X^2 = 41.224$; $p = 0.00000455$, образовање мајке $X^2 = 21.24$; $p = 0.01162638$, лични образовни ниво $X^2 = 49.052$; $p = 0.00000205$, познавање страних језика $X^2 = 55.635$; $p = 0.00001556$, издржавати се само од кик-бокса $X^2 = 22.459$; $p = 0.00005235$, бављење кик-боксом без надокнаде $X^2 = 17.012$; $p = 0.00070274$, „ко вас је увео у овај спорт“ $X^2 = 94.061$; $p = 0.00001$.

Кључне речи: СОЦИЈАЛНИ СТАТУС / КИК-БОКС / СОЦИОЛОШКИ МОТИВИ

SOCIAL FEATURES OF KICKBOXERS

Abstract

This transversal study has attempted to analyze social characteristics of a kick-boxer and to determine the impact of the social characteristics on the level of their sporting achievements. The research was conducted on a sample of 767 subjects divided into four subsamples according to the criteria of the achieved level of competition as follows: 35 international level subjects, 32 federal level subjects, 100 state, A class level subjects and 600 state, B class level subjects. In the design phase of polling, the bibliographic method has been used, in the process of operationalization – empirical, and in the elaboration phase of research – scientific analysis and synthesis. To collect relevant information, the study used a questionnaire to assess sociological characteristics of kick-boxers prepared for this survey, based on preliminary studies with kick-boxers. Discriminant analysis has showed that: In the results of individual social variables there were significant differences among kick-boxers of different competitive levels (age $F = 61$; $p = 0.0001$, time spent in competitions $F=76.8$; $p = 0.0001$, actively doing some other sport $F = 41$; $p = 0.0001$, birthplace $X^2 = 36.098$; $p = 0.00003809$, marital status, $X^2 = 59.576$; $p = 0.00001$, sports tradition in the family $X^2 = 25.074$; $p = 0.0028904$, kick-boxing tradition in the family $X^2 = 32.066$; $p = 0.00001585$, father's education $X^2 = 41.224$; $p = 0.00000455$, mother's education $X^2 = 21.24$; $p = 0.01162638$, personal educational level $X^2 = 49.052$; $p = 0.00000205$, foreign languages $X^2 = 55.635$; $p = 0.00001556$, subsist only on kick-boxing $X^2 = 22.459$; $p = 0.00005235$, practicing kick-boxing without compensation $X^2 = 17.012$; $p = 0.00070274$, „who introduced you to the sport“ $X^2 = 94.061$; $p = 0.00001$.

Keywords: SOCIAL STATUS / KICK-BOXING / SOCIOLOGICAL MOTIVES

УВОД

Услови у којима се одвијају спортско-такмичарске активности су веома сложени. Захтеви за постизањем високе спортске успешности изискују максимално ангажовање расположивих потенцијала спортисте. Отуда у истраживању спортске успешности значајно место заузимају сви фактори који утичу на развијање такмичара.

Овим истраживањем сам извршио анализу социјалних карактеристика једне специфичне спортске групације коју чине кик-боксер и утврдио утицај одређених социјалних карактеристика на достигнути ниво у овом спорту.

ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА

Предмет овог истраживања представљају социалне карактеристике кик-боксера, са једне стране, и њихов постигнути рејтинг, исказан позицијом на листи одређеног ранга такмичења, са друге стране.

Циљ истраживања је анализа социалних карактеристика кик-боксера и утврђивање њихове везе са достигнутим нивом такмичења.

За реализацију циља истраживања неопходно је испунити следеће задатке:

1. Извршити процену социалних карактеристика међународног нивоа кик-боксера;
2. Извршити процену социалних карактеристика кик-боксера савезног нивоа такмичења;
3. Извршити процену социалних карактеристика кик-боксера државног, тј А-класе такмичења;
4. Извршити процену социалних карактеристика кик-боксера осталих степени такмичења, тј Б-класе;
5. Квантификовати релације између међународних кик-боксера и њихових социалних карактеристика;
6. Квантификовати релације између кик-боксера савезног нивоа такмичења и њихових социалних карактеристика;
7. Квантификовати релације између кик-боксера државног, тј. А-класе такмичења и њихових социалних карактеристика;
8. Квантификовати релације између кик-боксера Б-класе такмичења и њихових социалних карактеристика;
9. Утврдити социолошке карактеристике узорка испитаника.

Хипотезе истраживања

на основу дефинисаног предмета овог рада, као и формулисаних циљева и задатака истраживања могуће је поставити одређене хипотезе везане за ово истраживање:

Општа хипотеза:

Х Социални статус детерминише постигнути ниво у кик-боксера тј: постоје значајне разлике у погледу општих димензија социалног статуса између кик-боксера међународног нивоа, савезног, као и А-класе и Б-класе такмичара.

Појединачне хипотезе:

Х1 Постоје значајне разлике у погледу достигнутог нивоа такмичења код кик-боксера међународног нивоа, савезног, као и А-класе и Б-класе такмичења.

X2 Постоје значајне разлике у погледу старосног статус код кик-боксера међународног нивоа, савезног, као и А-класе и Б-класе такмичара.

X3 Постоје значајне разлике у месту рођења код кик-боксера међународног нивоа, савезног, као и А-класе и Б-класе такмичара.

X4 Постоје значајне разлике у породичном статус између кик-боксера међународног, савезног, државне А-класе и Б-класе такмичара.

X5 Постоје значајне разлике, у образовном статус кик-боксера међународног нивоа, савезног, као и А-класе и Б-класе такмичара.

X6 Постоје значајне разлике у погледу економског статус код кик-боксера међународног нивоа, савезног, као и А-класе и Б-класе такмичара.

X7 Постоје значајне разлике у погледу преференције за бављењ кик-боксом код такмичара међународног нивоа, савезног, као и А-класе и Б-класе.

МЕТОДОЛОГИЈА

Ток и поступци истраживања

Ово је трансверзално истраживање емпиријског карактера. Као доминантан, у фази пројектовања истраживања, коришћен је библиографски метод, у фази операционализације – емпиријски, а у фази елаборирања истраживања – научна анализа и синтеза. Прикупљање података је вршено путем анкетања (упитника). Добијени резултати су омогућили увид у социјалне карактеристике сваког испитаника.

На основу рејтинга добијеног на званичним листама заједнице кик-боксера Србије формиране су групе испитаника које у овом истраживању имају статус критеријумских варијабли.

Прикупљање података је спроведено у току летњег предтакмичарског периода сезоне 2011.

Узорак испитаника

Истраживањем је обухваћено 767 испитаника подељених у четири субузорка према критеријуму достигнутог нивоа такмичења, тј. према званичној ранг листи Кик-бокс савеза Србије за сезону 2011, и то:

- 35 међународни;
- 32 савезни;
- 100 државни, тј. А-класа и
- 600 државни, тј. Б-класа.

Свих 767 испитаника су различитог социјалног порекла и кик-бокс им није једини извор прихода, већ се њиме баве као додатном делатношћу или из хобија.

Узорак варијабли и начин њиховог мерења

Све варијабле истраживања подељене су у две групе. Прву чини једна критеријумска варијабла, а другу – комплекс предикторских варијабли.

Једина критеријумска варијабла је рејтинг испитаника, тј. њихов ранг на одређеној листи, која је формирана од стране званичне комисије Кик-бокс савеза Србије на основу постигнутих резултата на такмичењима.

Комплекс предикторских варијабли сачињавају варијабле из социолошког простора.

Процена социолошког статуса

За процену социолошког статуса испитаника израђен је посебан упитник. Он садржи 18 питања и тврдње на које су испитаници одговарали заокруживањем једног од понуђених одговора или попуњавањем празнина (давањем одговора). Упитник је конструисан за потребе овог истраживања, а настао је на основу анкете са кик-боксерима.

Достигнути ниво у кик-боксу

Достигнути ниво у кик-боксу утврђен је прегледом званичних листа Кик-бокс савеза Србије, као и одговором на питање затвореног типа из упитника који је испитанике сврстао у неку од следећих категорија:

1. Кик-боксера међународног ранга такмичења,
2. Кик-боксера савезног ранга такмичења,
3. Кик-боксера државног, тј. А-класе ранга такмичења и
4. Кик-боксера државног, тј. Б-класе ранга такмичења.

Старосни статус

Старосни статус је утврђен на основу податка о броју година испитаника. На основу одговора на питање отвореног типа (уписиване године рођења), испитаници су сврстани у следеће групе:

1. испод 20 година,
2. од 21 до 25 година,
3. од 26 до 30 година,
4. од 31 до 34 година.

Место рођења

Место рођења је питање отвореног типа у којем су испитаници уписали име места у којем су рођени, а после тога су место рођења сврстали у одређену категорију од понуђених у виду одговора на питање затвореног типа. Као категорија места рођења испитаника наведене су четири категорије према броју становника:

1. село,
2. варошица (до 20.000 становника),
3. варош (од 20.000 до 60.000 становника) и
4. град.

Породични статус

Димензија породични статус је испитана помоћу пет варијабли: актуелни породични статус, брачно стање испитаника, спортска традиција у породици, кик-бокс традиција у породици и традиција бављења спортом.

Актуелно породично стање:

1. живим сам,
2. живим са родитељима,
3. живим са братом; сестром и
4. живим у властитој породици(са мужем; женом).

Брачно стање испитаника је варијабла са три категорије:

1. ожењен; удата,
2. неожењен; неодата и
3. разведен; разведена.

Спортска традиција у породици, кик-бокс традиција у породици су варијабле са четири категорије:

1. у породици се нико није бавио спортом,
2. бавио се неко од родитеља,
3. бавио се брат или сестра и
4. бавио се неко од родитеља и брат или сестра.

Свих пет варијабли је испитивано са по једним питањем затвореног типа, тј. испитаник је одговарао на питање заокруживањем једног од понуђених одговора.

Образовни статус

Образовни статус испитаника је описан помоћу четири варијабле: образовни ниво оца, образовни ниво мајке, лични образовни статус и познавање страних језика.

Образовни ниво оца и мајке су варијабле које су испитиване са по једним питањем полузатвореног типа. Наиме, испитаник је заокруживао понуђени одговор који је одговарао образовном нивоу његових родитеља, а затим је требало да упише и њихово занимање. Ове варијабле имају по пет категорија:

1. основно образовање,
2. средње образовање,
3. више образовање,
4. високо образовање и
5. мр; др.

Лични образовни статус испитаника је, као и образовни ниво родитеља, варијабла која је такође испитивана са једним питањем полузатвореног типа, тј. заокруживањем одговора и дописивањем звања испитаника, као и назив посла који обавља. Ова варијабла има шест категорија, јер за разлику од образовног нивоа родитеља има и категорију „студент“.

Варијабла познавање страних језика се испитује питањем затвореног типа и има пет категорија:

1. не знам стране језике,
2. пасивно се служим једним страним језиком,
3. пасивно се служим са два страна језика,
4. активно се служим једним страним језиком и
5. активно се служим са два страна језика.

Економски статус

Економски статус испитаника је описан помоћу три варијабле: лични економски статус, могућност издржавања само од кик-бокса и бављење кик-боксом без надокнаде. Све три варијабле су испитиване са по једним питањем затвореног типа на које је испитаник дао одговор заокруживањем једног од понуђених одговора.

Лични економски статус је сврстан у три категорије и то:

1. издржавано лице,
2. примаам плату из радног односа и
3. сам зарађујем, без сталног запослења.

Могућност издржавања само од кик-бокса и бављење кик-боксом без надокнаде су варијабле које су сврстане у по две категорије са одговорима да или не.

Кик-бокс каријера

Колико су се испитаници бавили кик-боксом, сазнали смо из одговара на питање отвореног типа на основу којег смо испитанике сврстали у категорије:

1. испод 5 година,
2. од 6 до 10 година,
3. од 11 до 14 година,
4. од 15 до 18 година.

Увођење у кик-бокс

На питање ко их је увео у кик-бокс испитаници су се изјаснили кроз одговор на питање затвореног типа, са понуђеним следећим могућностима:

1. родитељ; брат; сестра,
2. тренер,
3. пријатељ и
4. самоиницијативно.

Активно бављење неким другим спортом

Активно бављење неким другим спортом је испитано помоћу две варијабле, од којих је једна разложена полузатвореним питањем на основу којег су се испитаници изјашњавали да ли су се бавили неким другим спортом пре кик-бокса или не, и уколико су се бавили, тј. ако су заокружили одговор „да“, онда је требало да допишу и колико је то трајало (број година).

На основу броја година бављења кик-боксом испитанике смо сврстали у категорије и то:

1. испод 3 године,
2. од 4 до 6 година,
3. од 7 до 10 година и
4. од 11 да 15 година.

Тест преференције за бављење кик-боксом

Из економских и практичних разлога, у току истраживања тест преференције је увршћен у упитник за процену социолошких карактеристика кик-боксера иако није његов саставни део.

Од наведених осам мотива за бављење кик-боксом, „укрштених сваки са сваким“ (28 комбинација), испитаници су се изјаснили који је од два понуђена мотива значајнији за њихово бављење кик-боксом. Тест је заснован на компарацији осам појмова (мотива) који су на основу прелиминарне студије проглашени за иницијаторе бављења кик-боксом и састављен је по угледу на тест мотива за

бављење спортско-рекреативним активностима (ММБ) који је конструисао Бла-
гајац. Наведени су следећи мотиви:

1. путовање,
2. новац (зарада),
3. постигнуће (жеља за постизањем успеха, достизање одређеног нивоа квалитета),
4. самопотврђивање (лична афирмација, престиж),
5. афилијативност (тежња за дружењем),
6. самоактуализација (богаћење новим индикаторима успешности),
7. наставак бављења кик-боксом (продужетак кик-бокс каријере) и
8. расположење (забава, задовољство, осећање пријатности у току и после утакмице).

☐ Новац	☐ Путовања	☐ Постигнуће	☐ Путовања
☐ Афилијативност	☐ Афилијативност	☐ Самоактуализација	☐ Расположење
☐ Путовања	☐ Расположење	☐ Постигнуће	☐ Афилијативност
☐ Новац	☐ Постигнуће	☐ Путовања	☐ Расположење
☐ Самопотврђивање	☐ Путовања	☐ Расположење	☐ Постигнуће
☐ Афилијативност	☐ Бављење кик-боксом	☐ Бављење кик-боксом	☐ Бављење кик-боксом
☐ Самопотврђивање	☐ Бављење кик-боксом	☐ Новац	☐ Постигнуће
☐ Расположење	☐ Самопотврђивање	☐ Самоактуализација	☐ Новац
☐ Самоактуализација	☐ Самоактуализација	☐ Самопотврђивање	☐ Самоактуализација
☐ Путовања	☐ Расположење	☐ Постигнуће	☐ Самопотврђивање
☐ Самопотврђивање	☐ Бављење кик-боксом	☐ Самопотврђивање	☐ Самоактуализација
☐ Путовања	☐ Афилијативност	☐ Новац	☐ Афилијативност
☐ Постигнуће	☐ Новац	☐ Расположење	☐ Бављење кик-боксом
☐ Афилијативност	☐ Бављење кик-боксом	☐ Новац	☐ Самоактуализација

Значајнији мотив за почетак бављења кик-боксом се означавао уписивањем „X“ у заграду испред наведеног мотива

Статистичка обрада података

Подаци добијени истраживањем обрађени су поступцима дескриптивне и компаративне статистике и то:

- а) Из простора дескриптивне статистике израчунате су:
 1. Дистрибуција фреквенције за све статистичке серије и
 2. Репрезентативни, централни и дисперзионни параметри за све варијабле квантитативног карактера (аритметичка средина – M , варијациона ширина – $MAX-MIN$, стандардна девијација – S , коефицијент варијације – V).

б) Из простора компаративне статистике примењене су дискриминативне процедуре и то:

1. Анализа варијансе (факторски модел) као супериорна параметријска процедура за тестирање значајности разлика више аритметичких средина и
2. Х2 тест приликом упоређивања непараметријских обележја статистичких серија.

Комплетна нумеричка и графичка обрада података урађена је на ПЦ типа ПЕНТИУМ 4 уз употребу апликационих програма (СТАТИСТИКА, ЕХСЕЛ), као и уз помоћ апликационог програма ЕдуСтат в 2.01.

РЕЗУЛТАТИ СА ДИСКУСИЈОМ

Узорак испитаника у овом истраживању је подељен на четири субузорка према критеријуму достигнутог нивоа у кик-боксу. Уједно, то је била и једина критеријумска варијабла у односу на коју су посматране све остале варијабле овог истраживања.

Старосни статус испитиваног узорка је у распону од 17 година (МИН = 17) до 34 године (МАХ = 34). Просечна старост испитаника је 24.7 година (М = 24.7). Просечна дужина бављења кик-боксом је (М = 6.42) и креће се у распону од једне године (МИН = 1) до 18 година (МАХ = 18).

Резултати ове варијабле показују да би се достигао одговарајући ниво у кик-боксу потребно је да прође одређени број година у овом спорту, што је потврђено у (53) јер број међународних такмичара има 35, и то се поклапа са периодом тренинга од 11 до 18 година.

Када је реч о категорији која се односи на место рођења може се јасно видети да највећи број спортиста потиче из града (46%), место са мањим бројем становника (варош од 20.000 до 60.000 ст.) заступљено је знатно мање (27%), као и варошица са (13%), док из села има нешто око (14%) спортиста из овог спорта.

Резултати ове варијабле показују да су у највећој мери заступљени испитаници из града, а затим из вароши. Што може навести на закључке да је овај спорт много више популарнији у градовима и већим местима него у селу. Разлог томе може бити вишеструк, од већег броја клубова у граду, доступности (опreme и средстава за тренинг), до веће популарности и бољег маркетинга у градовима него у селу.

У породичном статусу кик-боксера доминира неудато, односно нежењен (89%), то јест живи са родитељима (62%). Знатно мањи број спортиста живи у породици са брачним супружником (7%), односно разведено је (4%). Што наводи на закључак да чак 85% до 90% кик-боксера можда има одређених проблема у по-

родици и угрожено или нездраво блиско социјално окружење. Односно немогућност самосталног живота без издржавања од стране породице, тј. родитеља или помоћи породице (80%). Тако да се ова варијанса донекле поклапа са варијансом економског статуса испитаника, где је (81%) испитаника или без личног дохотка, или издржавано лице.

На основу спортске традиције у породици где се може јасно видети да се у (53%) случајева неко у породици бавио спортом, у највећем броју случајева (24%) кик-боксер потиче из спортске породице, тј. тамо где се неко од браће и сестара бавио спортом, затим следе родитељи (18%), а у (47%) нико се није бавио спортом. Ако се на ово надовеже, односно посматра кик-бокс традиција у породици, највећи утицај имају најближи рођаци, тј. брат или сестра (26%), па тек онда родитељи (12%).

Резултати ове варијабле показују да спортска традиција у породици, односно утицај родитеља и најближих сродника имају велики утицај на избор овог спорта

Утицај образовног статуса оца и мајке креће се у оквирима средње стучне спреме ОТАЦ (39%), МАЈКА (49%), док је знатно мање заступљено више образовање код оца (21%), а код мајке (20%). Факултетски образованих, као и са звањем магистара и доктора наука је у оба случаја 0%. Постоји и одређени број случајева родитеља са основним образовањем.

Све ово наводи на закључак да кик-боксерски потичу махом из породица са средњим или основним образовањем.

Када је у питању лично образовање најзаступљенији су испитаници са средњом стручном спремом (45%) и студенти са (40%), док је само мали проценат испитаника завршио факултет (4%), односно вишу школу (9%).

Резултати ове варијабле показују да су у највећој мери заступљени испитаници са средњом стручном спремом, а затим студенти који ће по завршетку студија „подићи“ образовни ниво судија који је тренутно на нивоу средње стучне спреме.

Резултати дескриптивне статистичке анализе за варијаблу „познавање страних језика“ показују да највећи број испитаника добро влада једним страним језиком (активно 51%; пасивно 33%). С обзиром на то да резултати познавања страних језика код кик-боксера различитог такмичарског нивоа нису статистички значајни ($X^2 = 55.635$; $p = 0.00001556$), претпоставља се да је добро познавање страних језика уско повезано са основним занимањем испитаника, што је у блиској вези са сталним унапређењем технологије (рад на рачунарима новијих генерација).

У погледу економског статуса највећи број испитаника је без посла (47%), плату прима из сталног радног односа (19%), а издржаваних лица има (34%). Већина испитаника сматра да се не може издржавати само од кик-бокса (95%), а ипак њих (96%) би се без икакве надокнаде бавило кик-боксом. Број тих испитаника је приближно исти броју испитаника који су без посла и броју издржаваних

лица. Претпоставља се да им је љубав према овом спорту, жеља за такмичењем и доказивањем много већа и значајнија од материјалних (новца) услова.

Кик-бокс каријера (табела 16) је код испитаника у распону од једне године (МИН = 1) до 18 година (МАХ = 18). Просечна дужина бављења кикбоксом је ($M = 6.42$).

Резултати ове варијабле показују да је за овладавање овом вештином потребно много година улагања и труда, како и сама анализа показује просек бављења овим спортом је седам година. Односно, како (табела 24) показује, просек старости и дужине тренирања кик-боксера међународног нивоа износи ($M = 31,33$), тј. ($M = 12.11$), савезног нивоа дужине тренирања кик-боксера ($M = 7,25$), а старости ($M = 27,50$), што представља веома велики период и много труда и улагања у себе.

Највећи утицај на испитанике да почну да се баве кик-боксом је самоиницијативно (38%). На велики број испитаника су извршили утицај пријатељи (33%) и тренер (22%). У случајевима где су родитељи утицали на одлуку (7%) најчешће су се и они сами бавили кик-боксом.

Претпоставка да ће тренер, пријатељ или родитељ имати утицај у већини случајева се показала нетачном. Разлози за то могу се потражити у недовољној инфотмисаности о општим карактеристикама и лепоти овог спорта, као и „претпоставкама“ о могућим повредама и насилном понашању кик-боксера.

Велики број испитаника (62%) се никада пре активно није бавило ниједним спортом, а мали број кик-боксера је имало искуство са неким спортом (38%). Просечно активно бављење неким другим спортом опсервираног узорка је четири године ($M=3.64$ год), што потврђује да већи број бораца у кик-боксу има одређена спортска, тј. моторичка знања која су им омогућила брже напредовање у савладавању кик-бокс технике.

Кик-боксом се у највећем броју баве спортисти са нижим степеном образовања, тј. средњом стручном спремом, мада чињеница да многи од њих студирају иде у прилог повећању нивоа образовања у овом спорту. Такође резултати показују да већина ових спортиста потиче из слабије материјалних (новчаних) услова, где су породични услови некомплетни. Чињенице такође потврђују да се кик-боксерима овом спортском активношћу баве из љубави према овом спорту. Ову констатацију потврђује и то да се највећи број њих бави овим спортом без икакве надокнаде.

Анализе теста преференције за бављење кик-боксом

За мотив путовање резултати су: аритметичка средина $M = 4,8$, стандардна девијација $S = 1,6$, минимална вредност МИН = 1, максимална вредност МАХ = 7 и коефицијент варијације $V = 33,5\%$ и он карактерише хомоген скуп.

За мотив новац резултати су: аритметичка средина $M = 2,2$, стандардна девијација $C = 1,6$, минимална вредност МИН = 0, максимална вредност МАХ = 7 и коефицијент варијације $V = 73,1\%$ и он карактерише нехомоген скуп.

За мотив постигнуће резултати су: аритметичка средина $M = 4,8$, стандардна девијација $C = 1,6$, минимална вредност МИН = 1, максимална вредност МАХ = 7 и коефицијент варијације $V = 33,5\%$ и он карактерише хомоген скуп.

За мотив самопотврђивање резултати су: аритметичка средина $M = 4,2$, стандардна девијација $C = 1,8$, минимална вредност МИН = 0, максимална вредност МАХ = 7 и коефицијент варијације $V = 43\%$ и он карактерише просечно хомоген скуп.

За мотив афилијативност резултати су: аритметичка средина $M = 4,5$, стандардна девијација $C = 1,8$, минимална вредност МИН = 0, максимална вредност МАХ = 7 и коефицијент варијације $V = 55,2\%$ и он карактерише просечно хомоген скуп.

За мотив самоактуализација резултати су: аритметичка средина $M = 2,3$, стандардна девијација $C = 2,2$, минимална вредност МИН = 0, максимална вредност МАХ = 7 и коефицијент варијације $V = 90,4\%$ и он карактерише изразито нехомоген скуп.

За мотив даљег бављења кик-боксом активности резултати су: аритметичка средина $M = 4,6$, стандардна девијација $C = 2,3$, минимална вредност МИН = 0, максимална вредност МАХ = 7 и коефицијент варијације $V = 48,9\%$ и он карактерише просечно хомоген скуп.

За мотив расположење резултати су: аритметичка средина $M = 3,1$, стандардна девијација $C = 1,8$, минимална вредност МИН = 0, максимална вредност МАХ = 7 и коефицијент варијације $V = 55,2\%$ и он карактерише просечно хомоген скуп.

ДИСКУСИЈА РЕЗУЛТАТА ТЕСТА ПРЕФЕРЕНЦИЈЕ

Резултати структуре мотивације кик-боксера показују да су најбитнији мотиви за бављење кик-боксом: постигнуће ($M = 4,8$), и путовање ($M = 4,8$), као и наставак бављења кик-боксом ($M=4,6$), самопотврђивање ($M=4,2$). Најмање вредни мотиви су самоактуализација ($M=2,3$) и новац ($M=2,2$).

Ако анализирамо мотиве међународних кик-боксера, њихова жеља за постизањем успеха је врло велика (постигнуће $M = 4,4$) што оправдава њихов достигнути ниво. Мотив путовање ($M = 5,3$) се поклапа са њиховим рангом такмичења, јер они за разлику од осталих кик-боксера имају могућност обављања овог посла и у иностранству. Новац нема битну улогу код кик-боксера ове категорије ($M = 2,2$).

Код кик-боксера савезног ранга такмичења преовладавају мотиви: наставак активности у кик-боксу ($M = 4,7$), постигнуће ($M = 5,4$) и новац ($M = 2,3$). Претпоставка је да су желели да испоље „своје способности“ и тиме дају свој допринос унапређењу своје каријере. Што се тиче мотива постигнућа, жеља за постизањем успеха у сваком послу је велика, па тако и у кик-боксу, док је мотив новац код кик-боксера релативно низак.

Кик-боксерска државна, тј А-класе се не разликују од осталих кик-боксера у погледу мотива. И у овој категорији кик-боксера мотиви изражени више од осталих су жеља за постизањем успеха у послу ($M = 4,7$).

Структура мотивације кик-боксера, који још нису достигли савезну категорију, углавном се поклапа са мотивима опсервираног узорка кик-боксера. Нарочито је то изражено код мотива постигнућа ($M = 4,7$).

ЗАКЉУЧЦИ

Овим трансверзалним истраживањем емпиријског карактера, реализованом на узорку од 767 испитаника подељених на четири субузорка по критеријуму достигнутог такмичарског нивоа у кик-боксу, направљен је покушај да се анализом социјалних карактеристика кик-боксера утврди утицај истих на њихов постигнути успех у такмичењу.

У фази пројектовања коришћен је библиографски метод, у фази операционализације емпиријски, а у фази елаборирања истраживања научна анализа и синтеза.

За прикупљање релевантних информација коришћени су:

- упитник за процену социјалних карактеристика кик-боксера, којим се испитују најбитнији разлози за бављење овим спортом направљен по угледу на тест за бављење спортско-рекреативним активностима Благајца, састављен за потребе овог истраживања на основу ранијих знања о кик-боксу.

На основу добијених резултата може се закључити следеће:

1. Кик-боксерска различитог такмичарског нивоа се статистички значајно разликују у вези са питањем старости и такмичарског стажа. Међународни такмичари су најстарији и имају највећи такмичарски стаж. После њих су кик-боксерска савезног ранга, па А-класа и на крају кик-боксерска Б-класе такмичења. Овакав однос старости био је и очекиван, с обзиром на то да је за напредовање у кик-боксу неопходно провести изванредан стаж у нижим ранговима. То наводи на закључак да битну улогу за постизање запажених резултата у овом послу игра вишегодишњи тренинг и искуство.

2. На основу података који показују да највећи број такмичара потиче из града, посебно међународни такмичари (8), од могућих (9), и савезни (3 од 4), док је број такмичара А-класе и Б-класе такмичења нешто око 50% усмерен на мања места (вароши и варошице). Може се закључити да се кик-боксерски различитог такмичарског нивоа статистички значајно разликују. Велики урбани градови пружају веће могућности за развој врхунских такмичара у кик-боксу. Претпоставка је да у граду постоје бољи материјални и технички услови (велики број клубова, с.центра, бољи превоз итд...) за бављење овим спортом, а самим тим и веће могућности за развој врхунских кик-боксера. Што наводи да град „игра“ велику улогу у формирању ових спортиста.
3. Породица је најближа социјална средина у којој почиње и траје социјализација појединца. У породици почиње формирање и обликовање личности спортисте, као и развијање особина значајних за спортску ефикасност (истрајност, упорност, тежња за такмичењем, правилан однос према тренингу, тренеру и противницима итд). У овом испитивању је показано да је утицај породице на овај спорт веома значајан, као и да се кик-боксерски различитог такмичарског нивоа статистички значајно не разликују. Код свих такмичара у овом спорту, тј. у највећем броју наглашено је да живе са родитељима, сем међународних такмичара који живе у властитој породици. То наводи на закључак да улога породице има значајну улогу у формирању врхунског кик-боксера.
4. Анализа података брачног стања, спортске и кик-бокс традиције у породици показује да је највећи број кик-боксера нежењено или разведено, и да се статистички значајно разликују, због чега се може рећи да самосталан живот и велика одрицања могу довести до постизања врхунских резултата. Спортска и кик-бокс традиција у породици показала је различиту заступљеност, док код кик-бокс традиције у породици се нико није бавио кик-боксом, што показује и статистички значајна разлика, а такође и да постоји утицај спортске породице на кик-бокс, када су у питању спортови који немају контакта са овим борилачким спортом.
5. Података, који се односе на институционални статус испитаника, као и образовање родитеља показује да доминира средња стручна спрема како код оба родитеља, тако и код такмичара. У свим категоријама такође показује да и одређени број такмичар државне А-класе и Б-класе рангова такмичара студира, па се може рећи да се очекује да се ниво образовања такмичара повећа.
6. Познавање страних језика може се видети да је изражено код кик-боксера свих нивоа такмичења, док је код међународног нивоа знање страних језика нешто израженије јер се појединци активно служе са два страна језика. Такође, постоји и статистички значајна разлика код кик-боксера свих рангова такмичења.

7. Економски статус код такмичара се своди на то да је највећи број кик-боксера или издржавано лице, или без сталног личног дохотка, што показује да се кик-боксерски различитог такмичарског нивоа статистички значајно не разликују. То доводи до закључка да је материјална ситуација у кик-боксу веома лоша, да се такмичари овим спортом баве из љубави и личне сатисфакције, и да се овим спортом баве ради неких других социјалних мотива, од којих доминирају: путовање, постигнуће и даљи наставак спортске каријере у кик-боксу.
8. Увођење у кик-бокс је у највећем случају било самоиницијативно или под утицајем приљатеља, док активно бављење неким другим спортом показује ниво статистички значајне разлике у кик-боксу.
9. На основу добијених резултата узети са питањем најбитнијих социјалних мотива за бављење кик-боксом и анализом варијансе истих, нису утврђене статистички значајне разлике код резултата који су показали кик-боксерски различитог такмичарског нивоа.

ЛИТЕРАТУРА

1. Aleksić, V.: „Uticaj socijalnih faktora na regrutovanje vrhunskih fudbalera u Jugoslaviji“, doktorska disertacija, Univerzitet u Nišu, Filozofski fakultet OOUT Fizičko vaspitanje, Beograd, 1983. god.
2. Anastasovski, A.: „Sociologija na sport“, Skoplje, 1995. god.
3. Anastasovski, A.: „Sociologija fizičke kulture“, autorizovano predavanje, Priština, maj, 1998. god.
4. Bakić, S.: „Sociologija sporta“, Sociološki pregled, Beograd, 1972. god.
5. Barry, D. Mc Pherson. James E. Curtis, John W. Loy.: „The Social Significance of sport“. Human Kinetics Books,ampaign. Illinois, 1989. god.
6. Bjelica, S.: „Sociologija sporta“, „Stručna knjiga“, Beograd, 1991. god.
7. Blinde, E.M., McClung, L.R.: „Enhancing the Physical and Social Self Through Recreational Activity: Accounts of Individuals with Physical Disabilities“. Adapted Physical Activity Quarterly 14, str. 327-344, 1997. god.
8. Coakley, Jay J.: „Sport in Society“. Issues and Controversies, 6th ed. Boston, 1998. god.
9. Coakley, Jay J.: „Sport in Society“. Issues and Controversies (8th edition ed.), Boston, 2004. god.
10. Egan, M.A.: „The Effects of Martial Arts Training on Self-Acceptance and Anger Reactivity with Young Adults“. ProQuest Dissertation Abstracts No. AAC 9239036, 1993. god.
11. Giulianotti, R.: „Sport and Modern Social Theorists“, New York, NY: Palgrave Macmillan, 2004. god.
12. Gorbel, L.B.: „The Martial Arts and Mental Health: Psychotherapeutic Effects of Modified Karate Training Upon Behaviorally Disordered Adolescents“. ProQuest Dissertation Abstracts, AAC 9105812, 1990. god.

13. Gredelj, M., Hošek, A., Momirović, K.: „Kanoničke relacije morfoloških karakteristika i intelektualnih sposobnosti nakon parcijalizacije socioloških činilaca koji mogu utjecati na procese rasta i razvoja“, Kineziologija, str. 10-14, 1980. god.
14. Havelka, N., Lazarević, Lj.: „Sport i ličnost“, Sportska knjiga, Beograd, 1981. god.
15. Hošek, A.: „Utjecaj socioloških karakteristika na motoričke sposobnosti“, Kineziologija, 1979. god.
16. Jovanović, S.: „Utjecaj osnovnih socioekonomskih faktora i motivacije karate takmičara na uspešnost u sportu“, magistarski rad, Beograd, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, 1984. god.
17. Kajo, R.: „Igre i Ijudi“, Nolit, Beograd, 1985. god.
18. Koković, D.: „Sociologija sporta – razvoj i područja interesovanja“, 1987. god.
19. Koković, D.: „Latentne funkcije sporta – sociološko stanovište“, Zbornik radova Fakulteta fizičke kulture, Novi Sad, IV 1989. god.
20. Koković, D. Bjelica, S.: „Uvod u sociologiju sportske rekreacije“, Stručna knjiga, Beograd, 1992. god.
21. Krsmanović, V.: „Uvod u sociologiju fizičke kulture“, Centar za kulturu, obrazovanje i informisanje, Novi Sad, 1988. god.
22. Marjanović, R.: „Socijalne funkcije sporta“, Sociologija 4, 1978. god.
23. Mihailović, S.: „Sport i društvo“, Gledišta 5-6, 1987. god.
24. Mihovilović, M.: „Vrhunski Sport“, Institut za društvena istraživanja, Zagreb, 1974. god.
25. Obradović, T.: „Utjecaj socijalnog statusa na opredeljenje za bavljenje vrhunskim sportom i postignuće u njemu“, Beograd, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, 1997. god.
26. Petrović, K. Hošek, A.: „Prilozi za sociologiju sporta 1,2“, Komisija za udžbenike i skripta Fakulteta za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1986. god.
27. Petrović, K.: „Sociologija telesne kulture I – II“, Visoka škola za telesno kulturo, Ljubljana, 1981. god.
28. Šnajder, J., Hošek, A.: „Utjecaj socijalnog statusa na formiranje grupa u jednoj vrhunskoj odbojkaškoj momčadi“, Kineziologija 11, 1985. god.
29. Štakić, Đ.: „Promene u društveno-ekonomskom položaju sporta u sadašnjoj fazi procesa tranzicije“, Centar za društveno ekonomske studije Fakulteta političkih nauka, Beograd, 1999. God
30. Štakić, Đ.: „Sport u procesima tranzicije srpskog društva prilog“, monografija, Centar za društveno ekonomske studije Fakulteta političkih nauka, Beograd, 2000. god.
31. Šušnjić.: „Neke socijalno-psihološke posledice socijalne pokretljivosti“, 1968. god.